

U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců Mgr. Jitky Zavřelové, JUDr. Tomáše Rychlého, JUDr. Romana Fialy, Mgr. Víta Bičáka a JUDr. Pavla Simona, rozhodl o návrhu **Krajského soudu v Ostravě, jako soudu rozhodujícího ve správním soudnictví**, na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a **Okresním soudem v Ostravě**, a dalších účastníků řízení vedeného u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 22 A 82/2021, ve věci žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu: žalobce **Z. K.** a žalovaného **Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, Územního pracoviště Ostrava**, IČO 69797111, se sídlem Ostrava, Lihovarská 1335/9,

t a k t o :

- I. Příslušný** vydat rozhodnutí ve věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 22 A 82/2021, **je soud ve správním soudnictví.**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Návrhem doručeným dne 24. 11. 2021 zvláštnímu senátu zřízenému dle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, (dále jen „zákon č. 131/2002 Sb.“), se Krajský soud v Ostravě, jako soud rozhodující ve správním soudnictví (dále též jen „navrhovatel“), domáhá, aby zvláštní senát rozhodl spor o pravomoc vzniklý ve smyslu ustanovení § 1 odst. 1 písm. b) zákona č. 131/2002 Sb., mezi ním a Okresním soudem v Ostravě ve věci vedené u okresního soudu pod sp. zn. 32 C 135/2021, ve věci žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu (u krajského soudu je věc nyní vedena pod sp. zn. 22 A 82/2021).

[2] Z předložených soudních spisů se podává, že se žalobce u Krajského soudu v Ostravě, jako soudu rozhodujícího ve správním soudnictví (dále též „správní soud“), domáhal vydání rozsudku, kterým by bylo žalovanému uloženo vydat rozhodnutí ve věci žádosti žalobce o *vyřízení vypořádání jeho pohledávky po zemřelé M. W.* Krajský soud tuto žalobu usnesením ze dne 25. 2. 2021, č. j. 22 A 8/2021-4, odmítl (výrok I.) a rozhodl o nákladech řízení (výroky II. a III.). Svůj postup krajský soud odůvodnil tím, že mezi žalobcem a žalovaným existuje spor v soukromoprávní věci (pohledávka žalobce za žalovaným ve výši 25 470 Kč s příslušenstvím), proto se žalobce musí podle § 7 o. s. ř. domáhat svého nároku u soudu v občanském soudním řízení (dále též „civilní soud“). Jelikož se tedy žalobce nedomáhá ochrany svých veřejných subjektivních práv, nezbylo

krajskému soudu než pro nedostatek pravomoci návrh podle § 46 odst. 2 s. ř. s. odmítnout; krajský soud žalobce současně poučil o možnosti domáhat se svého práva žalobou u soudu v občanském soudním řízení.

[3] Žalobce se uvedeným poučením řídil a podal dne 23. 4. 2021 u Okresního soudu v Ostravě žalobu označenou jako „*Žaloba na nečinnost Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových v řízení o vydání rozhodnutí tohoto orgánu*“, kterou se domáhal, aby byla žalovanému uložena „*povinnost vydat rozhodnutí o vyřízení vypořádání pohledávky, a to ve lhůtě 7 dnů od doručení rozsudku*“. Z obsahu žaloby i připojených příloh (mj. usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 2. 2021, č. j. 22 A 8/2021-4) je zřejmé, že jde věcně o stejný návrh, jako v případě předchozí žaloby podané u krajského soudu. O této žalobě okresní soud rozhodl usnesením ze dne 18. 8. 2021, č. j. 32 C 135/2021-17, kterým vyslovil ve věci svou věcnou nepřislušnost (výrok I.) s tím, že po právní moci tohoto usnesení bude věc postoupena Krajskému soudu v Ostravě, jako soudu věcně příslušnému (výrok II.). V odůvodnění tohoto usnesení okresní soud uvedl, že se žalobce domáhá vydání rozsudku, jímž by byla žalovanému uložena povinnost vydat ve lhůtě 7 dní rozhodnutí o vyřízení vypořádání pohledávky žalobce; k projednání takové žaloby jsou však věcně příslušné soudy ve správním soudnictví. Postupem předvídaným v ustanovení § 104b odst. 2 o. s. ř. proto vyslovil ve věci svou věcnou nepřislušnost a rozhodl o postoupení věci (zpět) místně příslušnému správnímu soudu.

[4] Krajský soud v Ostravě s postupem okresního soudu nesouhlasí. V návrhu na zahájení kompetenčního sporu upozornil, že již ve svém usnesení č. j. 22 A 8/2021-4, vyslovil názor, že v dané věci jde o soukromoprávní spor, pročez se žalobce musí svých práv domáhat před civilním soudem v občanském soudním řízení. Jestliže Okresní soud v Ostravě, u kterého žalobce po odmítnutí správní žaloby podal novou žalobu, měl za to, že k projednání věci není dána jeho věcná příslušnost, neměl postupovat podle § 104b odst. 2 o. s. ř., ale měl sám podat návrh na rozhodnutí (negativního) kompetenčního sporu. Pokud jde o samotnou podstatu vzniklého kompetenčního sporu, krajský soud i nadále trvá na svém názoru o nedostatku věcné příslušnosti soudů ve správním soudnictví o žalobě rozhodnout.

[5] Zvláštní senát o věci uvážil následovně:

[6] Nejprve je třeba se vyjádřit k procesnímu postupu krajského a okresního soudu. Zvláštní senát sdílí názor navrhovatele, že okresní soud pochybil, pokud ve věci vyslovil svou věcnou nepřislušnost a postoupil ji k vyřízení správnímu soudu (navrhovateli). Jakkoli totiž o. s. ř. explicitně neupravuje situaci, kdy žalobu nejprve postupem podle § 46 odst. 2 odmítne soud ve správním soudnictví (a poučí žalobce o možnosti podat žalobu ve lhůtě jednoho měsíce u věcně příslušného soudu rozhodujícího v občanském soudním řízení) a následně soud rozhodující v občanském soudním řízení, u kterého byla taková žaloba podána, dospěje k závěru o nedostatku své věcné příslušnosti, je z povahy věci zřejmé, že postup tohoto soudu ve smyslu § 104b odst. 2 o. s. ř. byl vyloučen. Za situace, kdy má civilní soud povědomost o tom, že žaloba byla již dříve pravomocně odmítnuta správním soudem pro nedostatek jeho věcné příslušnosti, vede obdobný postup civilního soudu [tj. vyslovení věcné nepřislušnosti a postoupení věci (zpět) správnímu soudu] k nastolení patové procesní situace. Oba soudy se s odkazem na nedostatek podmínek

pokračování

řízení odmítnou věci meritorně zabývat, aniž by bylo postaveno na jisto, který z nich je k projednání a rozhodnutí věci věcně příslušný; tím se žalobce dostává do „procesní pasti“. Civilní soud jistě není vázán právním názorem správního soudu o existenci své věcné příslušnosti k projednání žaloby a může o této otázce uvážit odlišně. V takovém případě však není namístě, aby postupoval způsobem předpokládaným v § 104b odst. 2 o. s. ř., neboť takovým způsobem dojde k procesnímu zablokování projednání žaloby, jak bylo vyloženo výše. Pokud tedy správní soud kvalifikovaně popře svou věcnou příslušnost věc projednat (pravomocné usnesení o odmítnutí žaloby), není žádoucí, aby stejně postupoval následně i civilní soud. Je totiž evidentní, že popřením věcné příslušnosti civilního soudu *eo ipso* (tedy i bez jeho zákonem předpokládaného procesního vyústění, tj. postupu dle § 104b odst. 2 o. s. ř.) vzniká negativní kompetenční spor mezi soudem rozhodujícím ve správním soudnictví a soudem rozhodujícím v občanském soudním řízení, ve smyslu jeho definice uvedené v § 1 odst. 1 písm. b) a § 1 odst. 2 *in fine* zákona č. 131/2002 Sb. Návrh na zahájení řízení o kompetenčním sporu je přitom oprávněna podat kterákoliv z jeho stran, a to bez nutnosti splnění dalších procesních podmínek (§ 3 odst. 2 zákona č. 131/2002 Sb.). Lze tedy přisvědčit názoru navrhovatele, že měl-li okresní soud v dané věci za to, že k projednání žaloby není věcně příslušný, měl sám podat zvláštnímu senátu návrh na rozhodnutí kompetenčního sporu a nikoli postupovat věc zpět správnímu soudu.

[7] V nyní posuzované věci není pochyb o tom, že mezi Okresním soudem v Ostravě a Krajským soudem v Ostravě fakticky negativní kompetenční spor vznikl; splněna je rovněž podmínka existence návrhu na jeho rozhodnutí, neboť tento návrh podal nakonec krajský soud, jako jedna ze stran sporu (viz výše). Zvláštnímu senátu tedy nic nebrání v tom, aby daný kompetenční spor rozhodl.

[8] Pokud jde o samotné věcné posouzení kompetenčního sporu, zvláštní senát považuje za nutné nejprve vyjasnit, čeho se žalobce žalobami podanými u správního i civilního soudu domáhal. Je zřejmé, že jádrem sporu je požadavek žalobce na zaplacení částky 25 470 Kč s příslušenstvím žalovaným, jakožto „*vypořádání pohledávky po zemřelé M. W.*“. Z obsahu obou žalob (zejména jejich označení a petitu) je nicméně evidentní, že nejde o žaloby na plnění (tedy žaloby, kterými by se žalobce domáhal, aby byla žalovanému uložena povinnost tvrzenou pohledávku uhradit), ale o žaloby na ochranu proti nečinnosti žalovaného. Lze totiž usuzovat, že žalobce vychází z přesvědčení, že ve věci svého nároku podal u žalovaného žádost, o které se vede správní řízení, a mělo by být o ní rozhodnuto (nárok by mu měl být žalovaným přiznán správním rozhodnutím); žalobami se pak výslovně domáhal odstranění tvrzené nečinnosti žalovaného v tomto řízení.

[9] Podle ustanovení § 7 odst. 1 o. s. ř. *v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují soudy spory a jiné právní věci, které vyplývají z poměru soukromého práva, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány*. Podle odst. 2 citovaného ustanovení *spory a jiné právní věci uvedené v odstavci 1, o nichž podle zákona rozhodly jiné orgány než soudy, soudy v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují za podmínek uvedených v části páté tohoto zákona*. Odstavec 3 pak stanoví, že *jiné věci projednávají a rozhodují soudy v občanském soudním řízení, jen stanoví-li to zákon*.

[10] Z ustanovení § 2 s. ř. s. se podává, že *ve správním soudnictví poskytují soudy ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob způsobem stanoveným tímto zákonem a za podmínek stanovených tímto nebo zvláštním zákonem a rozhodují v dalších věcech, v nichž tak stanoví tento zákon.*

[11] Podle ustanovení § 4 odst. 1 písm. b) s. ř. s. *soudy ve správním soudnictví rozhodují o ochraně proti nečinnosti správního orgánu.*

[12] Z citovaných ustanovení jasně vyplývá, že dožaduje-li se fyzická či právnická osoba soudní ochrany proti nečinnosti správního orgánu, domáhá se (i) ochrany svých veřejných subjektivních práv (§ 2 s. ř. s.), přičemž tak (ii) může učinit toliko cestou žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu [§ 4 odst. 1 písm. b) s. ř. s., § 79 a násl. s. ř. s.]; o takové žalobě rozhodují výlučně správní soudy v procesním režimu s. ř. s. To platí i v případě, kdy má tvrzená nečinnost původ ve správním řízení, jehož předmětem je rozhodování ve věcech soukromého práva, neboť soudní ochrana zde směřuje toliko k odstranění poruchy správního řízení, nikoli k vyřešení meritů věci. Věcná příslušnost soudů v občanském soudním řízení vymezená v § 7 o. s. ř. (včetně jeho odst. 2) tak na tyto případy nedopadá; ostatně o. s. ř. žalobu na ochranu proti nečinnosti správního orgánu vůbec neupravuje.

[13] S ohledem na uvedené skutečnosti lze konstatovat, že (i) žalobce se žalobami domáhal soudní ochrany proti nečinnosti žalovaného, přičemž (ii) věcně příslušným k projednání tohoto typu žaloby je soud ve správním soudnictví, v dané věci tedy Krajský soud v Ostravě.

[14] Na uvedeném závěru by nemohlo ničeho změnit ani případné zjištění, že žalovaný v dané věci nevystupoval jako orgán veřejné moci při výkonu veřejné správy, tzn. že by nevedl žádné správní řízení a neměl by povinnost vydávat jakékoli rozhodnutí o žalobcem uplatněném nároku. Rozhodující je, jakým typem žaloby se žalobce domáhal soudní ochrany; jde-li o typ žaloby, k jejímuž projednání jsou věcně příslušné správní soudy, rozhodnou o ní tyto soudy. Pokud by se snad naplnila výše uvedená hypotéza, věcnému projednání žaloby by nebránila absence věcné příslušnosti správního soudu (ta je, jak již bylo vyloženo, založena *per se*), ale jiný nedostatek podmínek řízení, než jsou podmínky na straně soudu [zde nepřípustnost žaloby podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.; k tomu srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2018, č. j. 4 Azs 187/2017-36, dostupný na www.nssoud.cz].

[15] Z výše uvedených důvodů proto zvláštní senát v souladu s ustanovením § 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb. rozhodl, že příslušným vydat rozhodnutí o žalobě, kterou se žalobce domáhá ochrany proti nečinnosti žalovaného, je soud ve správním soudnictví.

[16] Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je dle ustanovení § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb., závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány i soudy. Dále bude tedy v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného pokračovat Krajský soud v Ostravě.

pokračování

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 5 odst. 4 zákona č. 131/2002 Sb.).

V Brně 22. února 2022

Mgr. Radovan Havelec
předseda zvláštního senátu